

Verslag manifestatie “De GGZ spreekt!” 25 oktober 2006, Amersfoort

door Alexandra Gabrielli

Op zaterdag 25 oktober 2008 vond de manifestatie “De GGZ spreekt!” plaats in vergadercentrum Houtrust te Amersfoort.

Circa vijfhonderd mensen uit de Geestelijke Gezondheidszorg - GGZ - hadden gehoor gegeven aan de oproep van de actiegroep “Zorg geen markt”. De manifestatie werd mede georganiseerd door de actiegroep Therapie in nood, de vakbonden ABVAKABO FNV, CNV Publieke Zaak, NU'91 en Unie Zorg en Welzijn.

Als eerste stond op het programma de presentatie van het onderzoeksrapport “De GGZ ontwrict”. Ruim vijfduizend zorgverleners uit de Geestelijke Gezondheidszorg hebben deelgenomen aan een uitgebreide enquête, opgezet door het Wetenschappelijke Bureau van de SP en de actiegroep “Zorg geen markt”. Het is een onderzoek naar de gevolgen van het nieuwe zorgstelsel in de geestelijke gezondheidszorg.

De conclusies uit het rapport samengevat: Zorgverleners in de GGZ vinden massaal dat zij hun vak nauwelijks nog kunnen uitoefenen. Toenemende bureaucratie en vermarkting leiden tot een doorgeslagen verzakelijking, met verschromelende zorg als gevolg. De belangrijkste

conclusies zijn: nu stoppen met de marktwerking in de GGZ en meer investeren in personeel om de werkdruk te verlagen.

Negen van de tien zorgverleners uit de enquête vinden dat de werkdruk te hoog is en de kwaliteit van de zorg te laag. Twee van de drie zorgverleners zijn twintig tot vijftig procent van hun tijd kwijt aan bureaucratie, wat ten koste gaat van de zorg. De werkdruk is enorm toegenomen en de zorg wordt hierdoor niet goedkoper, maar juist duurder.

Meer dan zeventig procent vindt de vermarkting van de GGZ een slecht idee en slechts twee procent wil op dezelfde voet verder gaan met marktwerking. Volgens de meeste zorgwerkers leidt de marktwerking tot meer bureaucratie, minder efficiëntie en minder keuzevrijheid voor patiënten. Marktdenken botst met de professionaliteit en bezieling van de meeste hulpverleners en is funest voor de motivatie, blijkt uit de enquête.

De druk om zo snel mogelijk een diagnose te stellen en zo kort mogelijk te behandelen, is onwenselijk gezien de vaak complexe problematiek. Het opbouwen van het vertrouwen tussen zorgverlener en cliënt wordt ernstig bemoeilijkt.

De macht van de verzekeraars moet volgens de zorgverleners worden teruggedrongen. Negen van de tien zorgverleners willen stoppen met de in 2008 ingevoerde financiering volgens de diagnosebehandelcombinaties (DBC's). Bijna de helft van de geënquêteerden heeft zelf financiële problemen, vooral vanwege de DBC's. Er wordt ook steeds meer voorrangszorg gesignaleerd: werkgevers, zorgverzekeraars en mensen met voldoende geld kopen voorrang.

Met steeds minder personeel moet hetzelfde werk worden gedaan. Ook wordt steeds minder goed opgeleid personeel aangenomen. Het bezuinigen op ondersteunende en activerende begeleiding leidt tot vereenzaming en passiviteit. Patiënten worden onvoldoende geholpen met werk en onderwijs. Preventie en bemoeizorg komen onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid in de knel.

Na de presentatie gaven minister Klink van het ministerie van VWS en Jos de Beer van GGZ Nederland, de brancheorganisatie van instellingen voor de geestelijke gezondheids- en verslavingszorg, beiden een reactie op de enquête. Minister Klink nodigde het publiek uit vragen op te schrijven en naar hem toe te sturen. Hij beloofde zich in de problemen te gaan

verdiepen. Dat beloofde ook Jos de Beer van GGZ Nederland.

Later op de middag, tijdens de discussie met forum en de zaal, bleek pas echt hoe hoog de problemen de deelnemers zaten, van psychiater en psycholoog en therapeut tot verpleegkundige. Degenen die het woord namen, bleken weinig vertrouwen te hebben in de overheid en twijfelden er aan of er überhaupt wel iemand echt naar hen wilde luisteren. Evenmin beek er vertrouwen te zijn in de eigen brancheorganisaties, GGZ Nederland daarbij inbegrepen.

“We staan er alleen voor”, kon je horen zeggen. “We zijn niet zulke typen om een vuist te maken”, zei een ander. “Wat wil je ook. Wij hebben te maken met zwakke groepen in de samenleving. Onze patiënten en cliënten zijn kwetsbaar en kunnen zich moeilijk weren. Dat moeten wij voor ze doen, ja dat moeten wij”.

Diverse malen viel het woord kloof, tussen de politiek en degenen die het werk doen, de mensen in het veld. Iemand merkte op dat het niet om een kloof ging, maar om twee totaal verschillende werelden. De twee stonden los van elkaar en begrepen elkaar in het geheel niet.

Twee vertegenwoordigers van Belgische vakbonden verwonderden zich over de versnippering in Nederland. Zij vonden dat de verschillende sectoren in de gezondheidszorg los van elkaar opereerden in plaats van met elkaar samen te werken en een vuist te maken. Waarom niet vanuit de thuiszorg bijvoorbeeld en vanuit de GGZ gezamenlijk optrekken om veranderingen af te dwingen?

De Belgen hadden de indruk dat de Nederlanders zich te veel slachtoffer voelden van de omstandigheden. Dat werd beaamd door een Nederlander in het forum. Hij vroeg zich af wie hier eigenlijk de macht in Nederland had? De bestuurders die los stonden van de werkelijkheid of de mensen die het eigenlijke werk deden?

Partijvoorzitter Agnes Kant van de SP riep in haar samenvatting aan het eind van de middag nog eens op actie te blijven voeren. Zij deelde mee dat zij van haar kant zich intensief zou gaan inzetten voor verbetering van de GGZ bij de regering.

Twee jaar geleden

Zou dat gaan lukken, meer actie voeren?

Op 10 november 2006 vond er in de GGZ instelling Oost-Brabant in Rosmalen een publiek zorgdebat plaats, mede georganiseerd door de Stichting Beroepseer, samen met de ondernemingsraden van instellingen van de Geestelijke Gezondheidszorg: GGZ Eindhoven, GGZ Reinier van Arkel Groep, GGZ Midden-Brabant, GGZ Breda, GGZ Noord en Midden Limburg, GGZ De Gelderse Roos, GGZ Forum Nijmegen, GGZ De Grote Rivieren, GGZ Noord-Holland/Noord en GGZ Oost-Brabant.

Aanzet tot het debat was het Manifest “Genoeg is genoeg” dat tien ondernemingsraden en een aantal cliëntenraden uit de geestelijke gezondheidszorg - die meer dan 24.000 werknemers vertegenwoordigen en even zoveel cliënten - eind oktober 2006 lanceerden. Het Manifest moest een halt toeroepen aan ontwikkelingen die de kwaliteit van de dienstverlening en de professionaliteit van de dienstverlener op een onaanvaardbare manier onder druk zetten.

Het Manifest was een krachtig initiatief om aan de slag te gaan met acties voor een betere zorg met sterk gemotiveerde en goed toegeruste professionals.

In het Manifest stonden gemeenschappelijke actiepunten en mogelijke oplossingen aangegeven en werden partijen genoemd die de acties konden ondersteunen.

Maar het Manifest was ook bedoeld als stimulans voor elke medewerker, elke Onderdeelcommissie en Ondernemingsraad om zelf in de eigen situatie, samen met anderen, acties te gaan voeren: Voor een betere zorg met gerespecteerde professionals. Binnen een week na lancering kwamen er al meer dan duizend steunbetuigingen binnen vanuit heel Nederland. Ze waren afkomstig vanuit alle geledingen van de geestelijke gezondheidszorg, van psychiater tot verpleegkundige, van traject- en woonbegeleider tot afdelingshoofd en teamleider.

In het debat van Rosmalen werd herhaalde malen de DBC aan de orde gesteld. Die moest nog ingevoerd worden. Het was 2006! Niemand wilde het, en toch gebeurde het.

Het Manifest Genoeg is genoeg is te lezen op de website van de Stichting Beroepseer:
www.beroepseer.nl/publicaties/GenoegisgenoegGewijzigd_manifest_GGZdef.doc

De actiegroep Zorg geen markt heeft ook een Manifest opgesteld - De zorg is geen markt - dat inmiddels door dertienduizend mensen is ondertekend. Zie www.zorggeenmarkt.nl/

Lid worden van de mailgroep 'De ggz laat zich horen' kan op: www.deggzlaat zich horen.nl

Het onderzoeksrapport "De GGZ ontwricht" is te lezen op de website van de SP:
www.sp.nl

Het is ook in boekvorm te krijgen (203 pagina's).

Zie ook www.dbcvrij.nl van de Koepel van DBC-vrije praktijken van psychotherapeuten en psychiaters die zich ernstig zorgen maakt over de privacy van patiënten en cliënten. Lees wat de Koepel te zeggen heeft over het beroepsgeheim. Bekijk ook het video-interview met Ruth Feigenbaum van de Koepel op de website van de Stichting Beroepseer, www.beroepseer.nl/ (zie onder Video bij GGZ).

Voorbeelden van enkele briefjes op het prikbord, gericht aan minister Klink van VWS

Vraag aan minister klink :

Hoekunt u verantwoordendat u een somatisch systeem, van toepassing laat zijn op geestelijke gezondheidszorg?

Minister Klink.

Wanneer neemt de ~~zorg~~ ^{NZA}
 een definitief besluit over
 het feit dat patiënten
 die bij hun psychiater
 voor 2008 in behandeling
 waren en graag in zijn
 behandeling willen blijven
 dat kunnen blijven tot da
 ze die zorg van hun
 eigen gekozen specialist
 niet meer nodig hebben.
 Dat de verzekeraar niet
 kan bopden dat die zorg
 gestopt gaat worden na
 de overloop DBC 2007-2008
 omdat bv. de specialist
 geen contract opgesteld
 wenst te krijgen van de ²⁰²

Voor min

Cliëntenraden in de GGZ hadden
 tot voor kort de beschikking over
 geormeerde budgetten om onderzoek
 te laten doen naar de kwaliteit
 van de zorg, onderzoek vanuit cliënten-
 perspectief. Die gelden zijn verdwenen!
 Hoe kunnen cliëntenraden zich nu
 laten ondersteunen door onderzoek,
 bij het verbeteren v.d. kwaliteit v.d. zorg
 (aan hen verleid)?

Vraag aan minister Klink:

Kunt u a.u.b. de preventieve zorg
in de GGZ laten voortbestaan?

② Kunnen we in de toekomst nog
werken aan innovatie als de
20'ie nadruk op productie wordt gelegd?

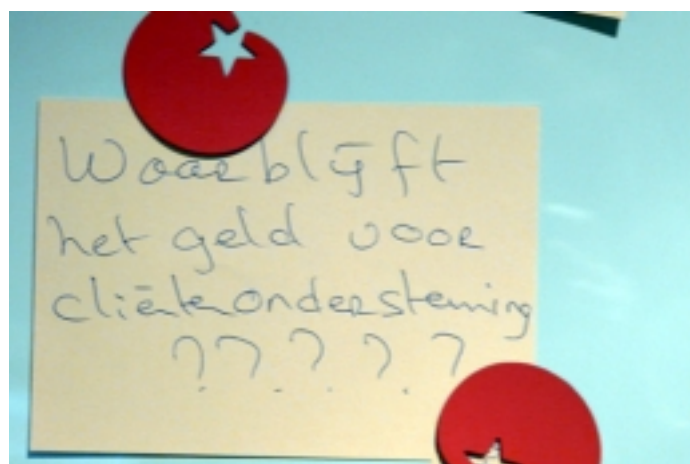
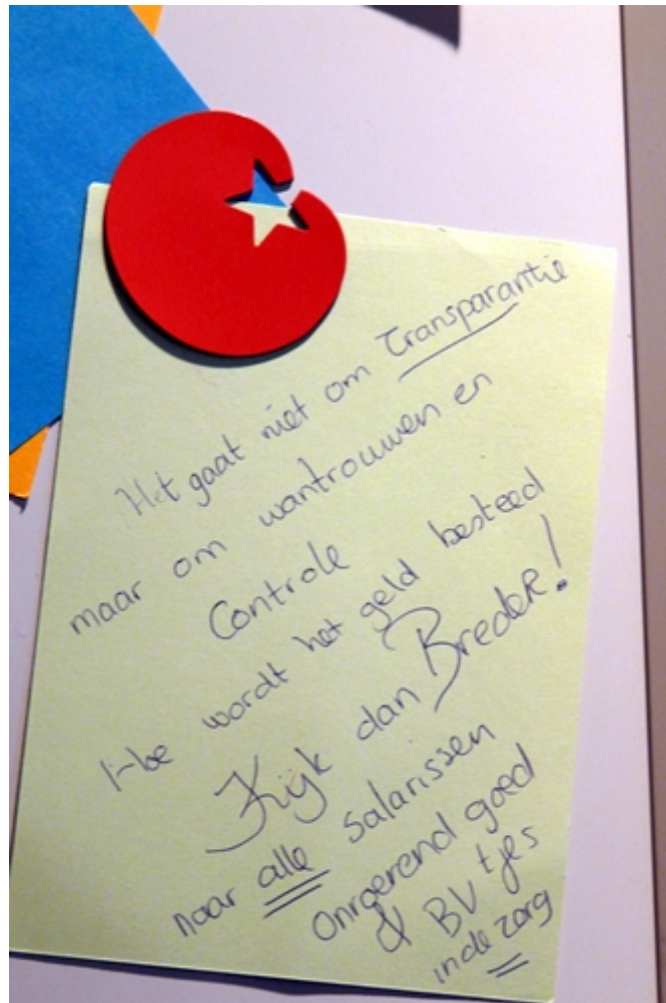
Noodkreet:

GGZ preventie gaat nu echt tebove!
Stop deze waansin!

de groen
Minister Klink:

Ontwikkeldgeraan
te snel, rijk te complex +
te ingewikkeld te on-
samenvattend
Transparantie prima maar
de ontwikkeling moet nee
beter!

geachte Hr Klink,
 Hoe kan het zijn dat de mens in de
 miljeu vandege complexiteit terug-
 gebracht wordt tot een formulier tje
 waaraan een euro hangt?

 Hoe kan het zijn dat uitbrekend
 een "CDA" minister bereid is om
 hier om mee te werken.
 God heeft dit nouit no bedoeld?

 ↴
 Waar is de christelijke moraal van
 het CDA!!!?

Minister Klink
 Wilt u als een
 produkt behandeld
 worden?
 Cliënt en vrijwillige
 medewerkster R.CO de
 Hoofdzaak en in
 de WMO diaken raad Hoorn
 voor de GGZ
 ETR

